

Dr. Stjepan Bakšić, sveuč. profesor: Podrijetlo čovjeka u znanosti i objavi.

Ovo nastojanje HBA ima da donese ploda za razvoj i napredak katoličkog naziranja na svijet među inteligencijom grada Zagreba. Ništa nas ne smeta, što je odziv publike kod ovog prvog nastupa bio razmjerno malen (prosječno 70 osoba); ni to, što se kod ovih predavanja nijesu dali vidjeti oni, koji su za njima sve do nedavno vapili. To je prolazna pojava, pa će je vremenom nestati. Predavanja jednog intelektualnog centra, kao što je Hrvatska Bogoslovska Akademija, nema sumnje, očitom su potrebom u Zagrebu, kako za katolike dobre volje, tako pogotovo za one, kod kojih se dobra volja baš jako ne pokazuje.

Ima u Zagrebu dosta katoličkog vjerskog osjećaja. Nema dosta katoličke prosvjete. Ima srca, nema intelekta. HBA će nastojati, da ovoj potrebi doskoči uz pomoć Božju i dobrih ljudi.

Dr Živković.

Katolička sveučilišta. »La vie catholique« od 16. I. 1926. br. 68. donosi statistički pregled svih katoličkih sveučilišta na čitavom svijetu. Valja naročito istaknuti, da su to javni državni zavodi s univerzitetskim karakterom u prvom redu za naobrazbu laika.

Po računu »Nordisk Ugeblada« odakle »La vie catholique« prenosi ovu statistiku ima ih u **Evropi** 17. Belgija: Louvain. Francuska: Paris, Lyon, Lille, Angers, Toulouse. Švicarska: Freiburg. Španjolska: Madrid, Bilbao, San Corenzo, Escorial, Sarria. Portugal: Coimbra. Poljska: Lublin. Italija: Milano. Holandija: Nimvegue. Mađarska: Budapest.¹

U **Sjedinjenim državama** američkim 12: Geortown, Saint-Louis, Fordham, Millwauke, Washington, Chicago (dva), New-Orleans, Owaha, Dayton, Notre-Dame de Mendeana, Cambridge (Harvard).

Kanada 3: Quebec, Montreal, Ottawa. Po jedna: Manilla (Filipini), Santiago (Chile), Buenos-Ayres (Argentina), Beyrouth (Sirija), Jerusalem (Palestina).

U **Indiji** 5: Bombay, Calcutta, Manyabre, Trichinopolis, Colombo. U **Kini** 4: Zikawei, Tientsin, Hankow, Peking. U **Japanu**: Tokio.

¹ Za Budapest se doduše veli, da je »plutot catholique«. Biti će i to odviše. Mi smo bliže, pa znamo, kako je u susjedovoj kući. Op. ur.

Tamo gdje je znanstveni rad očito prvorazredno zastupan: u Njemačkoj — nema ni jednog čisto katoličkog sveučilišta. Unatoč toga je i jaka i budna katolička misao i kod profesora i kod slušača u mnogim centrima, od kojih ističem samo München, Münster, Erlangen, Bonn. U bivšoj Austriji: Wien, Graz. Namjeravalo se pristupiti osnutku jednog čisto katoličkog sveučilišta u Salzburgu, ali je svjetski rat omeo tu nakanu.

Po broju se slušača ističu osobito: Louvain s 3.400, Saint-Louis 2.500 i obje u Chicagu 3.500. Ottawa u Kanadi oko 3.100 slušača.

Računaju dakle, da bi u čitavom katoličkom svijetu bilo oko 60 sveučilišta (na 5 milijuna katolika po jedno) s okruglo 60.000 slušača. Dakako, da je ova statistika nepotpuna. Obzirom na razvijeni katolički život i gibanje u Francuskoj, Njemačkoj, Italiji i drugim ostalim zemljama još bi se znatno povećao broj studenata katolika, s onima što moraju da studiraju na univerzama, kojima se ne smije dati oznaka »katolička univerza«.

Dr A. Ž.

Recenzije.

J. Hessen: Augustinus u. seine Bedeutung für die Gegenwart. Stuttgart 1924.

Rekao bih najinteresatnija filozofsko-historijska tema na području skolastike jest odnos između Augustina i Tome Akvinskog kroz svu historiju skolastike, a napose u njezinu današnjem strujanju. Moderno značenje daju Augustinu mnogi kulturni historici i filozofi na pr. Siebeck, Windelband, Harnack, koji sv. Augustina zovu »prvim modernim čovjekom«. Osobito postaje augustinizam aktuelan po Schelerovoj fenomenologiji (isp. Geysler: »Augustin u. phänomenologische Religionsphilosophie der Gegenwart«, Münster 1923. i M. Schelers: »Phänomenologie der Religion«, Freiburg 1924.).

Pitanje je naime: kojim načinom dolazimo do shvaćanja o Bogu? Ili preciznije: ima li osim diskurzivnoga

i intuitivno shvaćanje, i kako se ovo potonje ima da protumači? U glavnom se Hessenova monografija polemički kreće oko ovog pitanja.

Tim se problemom bavio Hessen već u prijašnjim svojim studijama (»Die unmittelbare Gotteserkenntnis nach dem hl. Augustinus«, Paderborn 1919. i »Der augustinische Gottesbeweis«, Münster 1920.), naglasujući sasvim ispravno, da sv. Augustin zastupa intuitivno znanje o Bogu. Na ovu su se nauku pozivali i ontolozi (Gioberti), koje su opet skolastici (Kleutgen) pobijali u toliko neispravno, što su oklijevali priznati kod sv. Augustina nauku o intuiciji. Dakako da ova nauka nema nikoje veze s ontologizmom; jer sv. Augustin ne uči, da je teoretska (razumska, misaona, logička) spoznaja o Bogu neposredna i potpuna. Augustinova »intuicija« znači neposredno (= intuitivno) opaženo